

V MARIBORU NAVDUŠENI Aleš Šolar

Predstavitve projekta Aktivno inkluzivno v Mariboru

Foto: Drago Perko, Zveza ŠIS-SPK

V Mariboru smo v Dvorani Tabor ob podpori Mestne občine Maribor 4. marca 2026, izvedli javno predstavitev projekta **Aktivno inkluzivno**.

Po uvodnem nagovoru podžupana Mestne občine Maribor Srečka Vilarja, so Državni sekretar na Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport **mag. Dejan Židan**, predsednik Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenski paralimpijski komite (Zveza ŠIS-SPK) **Damijan Lazar** in vodja ekspertne skupine projekta Aktivno inkluzivno **dr. Boro Štrumbelj**, predstavili naloge projekta, ki se navezujejo na zagotavljanje enakih možnosti za invalide ter mednarodne in nacionalne smernice za vključevanje invalidov v programe dejavnosti na področju športa.

Na dogodku smo predstavili tudi skupno dolgoročno načrtovano sodelovanje Zveze ŠIS-SPK in Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor, ki bo nosilec naloge regionalnega centra v Podravski regiji. Vlogo centra pri zagotavljanju podpore športu invalidov in para športnikom, je podal vodja fizioterapije v Centru za medicinsko rehabilitacijo, **Alen Pavlec**. Ta bo namenjena ABC vadbenim programom, svetovanju, skupni izvedbi dogodkov ter še posebej športnikom v sklopu njihovega trenajžnega procesa.

Projekt Aktivno inkluzivno ob podpori Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport, vodi Zveza ŠIS-SPK skupaj s konzorcijskim partnerjem Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez.

Med glavnimi nalogami je izvedba redne vadbe za invalide. Znotraj projekta delimo redno vadbo na dva sklopa. Prvi je ABC vadba, ki jo vodijo novo zaposleni regijski koordinatorji. Drugi sklop so panožni programi, ki jih izvajajo športna društva, invalidske organizacije in drugi usposobljeni ponudniki.

Na dogodku v Mariboru se je predstavil regijski koordinator **Gregor Komac**, ki je zadolžen za izvedbo vadbe, načrtovanje aktivnosti za invalide, redno izvajanje svetovalnih in informativnih ur, izvedbo evidenc o športnih objektih in vadbenih površinah, ki so prilagojene invalidom.

Gregor Komac, je ustrezno usposobljen strokovni delavec za delo na področju športa invalidov. Z redno vadbo je v Mariboru že pričel. V nadaljevanju se bodo vadbeni programi vzpostavili tudi v drugih krajih regije. To bodo preprosti ABC vadbeni programi, v katere se lahko vključijo invalidi različnih starostnih skupin in različnih zmožnosti.

Več informacij o projektu je dostopnih na spletni strani www.aktivnoinkluzivno.si

Kontaktne podatke regijskega koordinatorja:

- Gregor Komac, e-pošta: gregor.komac@aktivnoinkluzivno.si; telefon 041 447 497

ZVEZA ZA ŠPORT
INVALIDOV SLOVENIJE
SLOVENSKI PARALIMPIJSKI KOMITE

ODPRTJE DRUGE CEVI KARAVANŠKEGA PREDORA Borut Pogačnik

Mag. Andrej Ribič

Foto: DARS d.d.

Da bomo čimbolj aktualni, bomo v petek v **Odprto dlan** povabili predsednika uprave DARS-a **mag. Andreja Ribiča**, ki bo predstavil odprtje druge cevi karavanškega predora, zaključek prve etape tretje razvojne osi in druge zanimive projekte, ki jih DARS še pripravlja v tem času.

Oddaja bo tokrat na sporedu v petek, **20. marca 2026, med 10.30 in 11.15 uro**. Ne pozabite se priklopiti na frekvence Radia Zeleni val: **93,1, 96,2 in 97,0 MHz**.

8000 REDKIH BOLEZNI...

Borut Pogačnik

Tea Černigoj Pušnjak

Foto: Radio Zeleni val

Malokdo ve, da je na svetu, kar **8.000 redkih bolezni**, ki zadevajo vse zemeljske celine. O tej temi smo govorili v sredo ravno dva dneva pred nacionalno konferenco ob **Dnevu redkih bolezni** na Brdu pri Kranju, kjer se že dvanajstič sestajajo predstavniki medicine, uporabnikov iz **Zdrženja za redke bolezni Slovenije**. Največ o tem pa lahko pove tudi **Tea Černigoj Pušnjak**, ki je sekretarka tega združenja. In to se je zgodilo v oddaji Odprta dlan v sredo, 25. februarja 2026.

Tudi sama je že od rojstva predstavnica take redke bolezni, in sicer **spinalne mišične atrofije**. Njeno življenje se je pričelo praktično na vozičku, ki ga še danes potrebuje. Edina sprememba je nastala, ko je otroški električni voziček pri 12. letih zamenjala za odraslega, ki ga uporablja še danes. Povedala je, da **pri njeni bolezni ni izboljšanj**, ampak je že dejstvo, da se je **bolezen ustavila**, pomembno dejstvo. Zato so verjetno **pripomogla tudi zdravila**.

Zdravila za redke bolezni se imenujejo **sirote** in je farmacevtska industrija posebej stimulirana za njihov razvoj in uporabo. Nedavno so v Državnem zboru RS tudi sprejeli zakon, ki bo omogočal oblikovanje posebnega sklada namenjenega invalidom z redkimi boleznimi. Ta bo pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, vanj pa se bodo stekala različna sredstva in tudi donacije. Na ta način bo manj prostovoljnih zbiranj sredstev, kot je bila do sedaj praksa.

Zgodnja diagnostika, zdaj že v ranem otroštvu pomaga pri odkrivanju redkih bolezni. Vsako leto pa se pojavi še kakšna nova, ki je do sedaj v medicini niso poznali in zahteva poseben tretman. Tea Černigoj Pušnjak vidi veliko prednosti v združevanju bolnikov z redkimi boleznimi v svoja društva, ki se ustanovljajo že dolgo časa. Težava pa je morda pri tipih, katerih bolezni je še vedno v omejenem številu in se ti za zdaj ne morejo še združevati. Njim pa poseben **Center za redke bolezni**, ki je v Pediatrični kliniki UKC Ljubljana, pomaga vzpostaviti stik s podobnimi bolniki po Sloveniji, kjer lahko izmenjujejo izkušnje ter se tako počutijo tudi bolj samozavestne in lažje sprejmejo svojo različnost.

Kako bo z izvedbo zakona o skladu in podzakonskih aktih, pa vas bomo še obveščali in tudi v oddaje vabili, vse tiste, ki bodo pri tem dejavno sodelovali. Lahko pa nam tudi pišete na naš elektronski naslov info@zifs.si ter nas seznanite morda tudi še s kakšno redko boleznijo, ki jo pri nas še ne poznamo in je redka med redkimi tudi v svetu.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/tracks>

DRUŽABNA IGRA S ŠTEVILKAMI Katarina Lukešević

Tombola v Tržiču

Foto: S.B. – ZIFS 2026

Priljubljena **tombola** je odlična družabna igra za **naše možgane**, ki povezuje vse generacije. Tokrat so svojo srečo lovili uporabniki posebnega socialnega programa Veriga psihosocialne oskrbe in druženja v **Tržiču**. Izvajalka Simona je samo za njih organizirala prijetno **skupinsko druženje**. Nekaterim sodelujočim so naključno izžrebane številke prinesle nagrade, drugim pa malo slabo voljo, a na koncu so vsi uživali ob igranju tombole. Z igranjem družabnih iger želijo izvajalci spodbuditi skupino uporabnikov, da se malo več družijo in na nek način tudi obogatijo svoj dan.

PRISLUHNIMO TIŠINI: BOLEZNI, KI LAHKO VZAMEJO SLUH Vlasta Tifengraber

Bolezni, ki vplivajo na sluh

Foto: Prisluhnimo tišini

Frida Planinc se še po več desetletjih živo spominja časa, **ko je še slišala**. Njena zgodba razkriva, kako lahko človek zaradi bolezni **nepričakovano ogluš**, kar mu za vedno spremeni življenje. V pogovoru s strokovnjaki bomo pojasnili, kaj se ob tem zgodi s sluhom, katere bolezni ga lahko prizadenejo in v katerih življenjskih obdobjih se najpogosteje pojavijo.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v sredo, 18. marca 2026, ob 15.40 uri na TV SLO 1.**

ZVEZA SONČEK Z NOVIM DIREKTORJEM Staša Pust

Matjaž Jeseničnik

Na 4. seji IO Zveze Sonček

Foto: Zveza Sonček

Na 4. seji **Izvršnega odbora Zveze Sonček**, ki je potekala v februarju, so člani IO soglasno podprli **Matjaža Jeseničnika** za novega direktorja. Matjaž Jeseničnik je doslej opravljal funkcijo vodje Sončkovih varstveno-delovnih centrov in stanovanjskih skupin, imenovan za **obdobje petih let**. Na tem mestu bo nasledil dolgoletnega direktorja Zveze Sonček **Iztoka Suhadolnika**, ki bo do nadaljnjega opravljal naloge **pomočnika direktorja**. V tem obdobju se bo Suhadolnik predvsem posvetil vodenju multidisciplinarnega tima za Zahodno Slovenijo v okviru deinstitutionalizacije, obenem pa bo še naprej predsednik Zveze Sonček.

Ob imenovanju je novi direktor poudaril, da mu je v čast prevzeti vodenje organizacije z dolgoletno tradicijo in pomembnim poslanstvom: »Zavedam se pomena in dediščine organizacije, ki že več kot štiri desetletja pomembno soustvarja prostor vključevanja, solidarnosti ter zagovorništva pravic **oseb z invalidnostmi**.«

Izrazil je **zavezanost k nadaljnjemu razvoju in krepitvi programov**, ohranjanju visokih strokovnih standardov dela in zagotavljanju stabilnega ter transparentnega upravljanja organizacije. »V središču našega delovanja ostajajo ljudje; njihove potrebe, dostojanstvo in pravica do enakih možnosti. Verjamem v sodelovalno vodenje, odprt dialog in timsko delo. Le z medsebojnim zaupanjem, strokovnostjo in skupno vizijo, lahko utrjujemo ter razvijamo položaj Zveze Sonček na področju podpore osebam z invalidnostmi,« je še dejal novopečeni direktor Zveze Sonček.

SOFISTIKA Zoran Radonjić »Žonki«

Sofistika – nauk sofistov. Sofisti (gr. sophistes iz sophos = **moder**) so bili grški filozofi iz 5. stol. pr. Kr., ki so utrli pot skepticizmu. Bili so prvi filozofi, ki so se preusmerili od narave k človeku. Eden prvih sofistov **Protagora** (ok. 490 – ok. 420 pr. Kr.) je razlagal, da je merilo vsega človek. Pozneje je izraz sofisti označeval **poklicne učitelje filozofije**, ki so učili učence govorniških in umskih spretnosti ter dokazovali najbolj paradoksalne trditve. Posvečali so se besednim igram, modrovanju in iskanju slave in dobička (tudi zato slabšalno pojem sofisti označuje tiste, ki namerno ponarejajo resnico oziroma sprevačajo besede).

Tule je ena izmed priljubljenih besednih iger sofistov:

»Ali imaš, česar nisi izgubil?«

»Da.«

»Ali si izgubil rogove?«

»Ne.«

»Torej jih imaš!«

INVALIDOM PRIJAZNO PODJETJE Karl Destovnik

Javni natečaj za podelitev nagrad IPP

INVALIDOM PRIJAZNO PODJETJE

Foto: MDDSZ

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Republike Slovenije (MDDSZ) je objavilo **Javni natečaj za podelitev letnih nagrad delodajalcem za dobro prakso na področju zaposlovanja invalidov za leto 2025**. Prejemniku letne nagrade se bo podelila listina, s katero pridobi pravico do uporabe promocijskega logotipa »INVALIDOM PRIJAZNO PODJETJE«

Podelitev letnih nagrad delodajalcem za dobro prakso na področju zaposlovanja invalidov naj bi predstavljala dodatno vzpodbudo za vzpostavljanje ravnovesja med tehnološkim razvojem in družbeno odgovornim zaposlovanjem najbolj ranljivih skupin, predvsem invalidov. Obvestilo o objavi javnega natečaja je objavljeno na spletni strani MDDSZ in Združenja izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji (ZIZRS). **Oddaja vloge** je mogoča do **15. junija 2025**. Tako kot lani, je tudi v letošnjem natečaju možnost, da lahko poleg samih delodajalcev, predlog za prejem letne nagrade za posameznega delodajalca vložijo tudi druge organizacije, ki zaznajo, da je posamezni delodajalec, zavod ali podjetje invalidom prijazno. Izvedba javnega natečaja in podelitev nagrad je skladno s posebnim pravilnikom zaupana **posebnemu Odboru in Združenju izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v RS (ZIZRS)**.

PRISLUHNIMO TIŠINI: MAME, KI POSLUŠAJO S SRCEM Vlasta Tifengraber

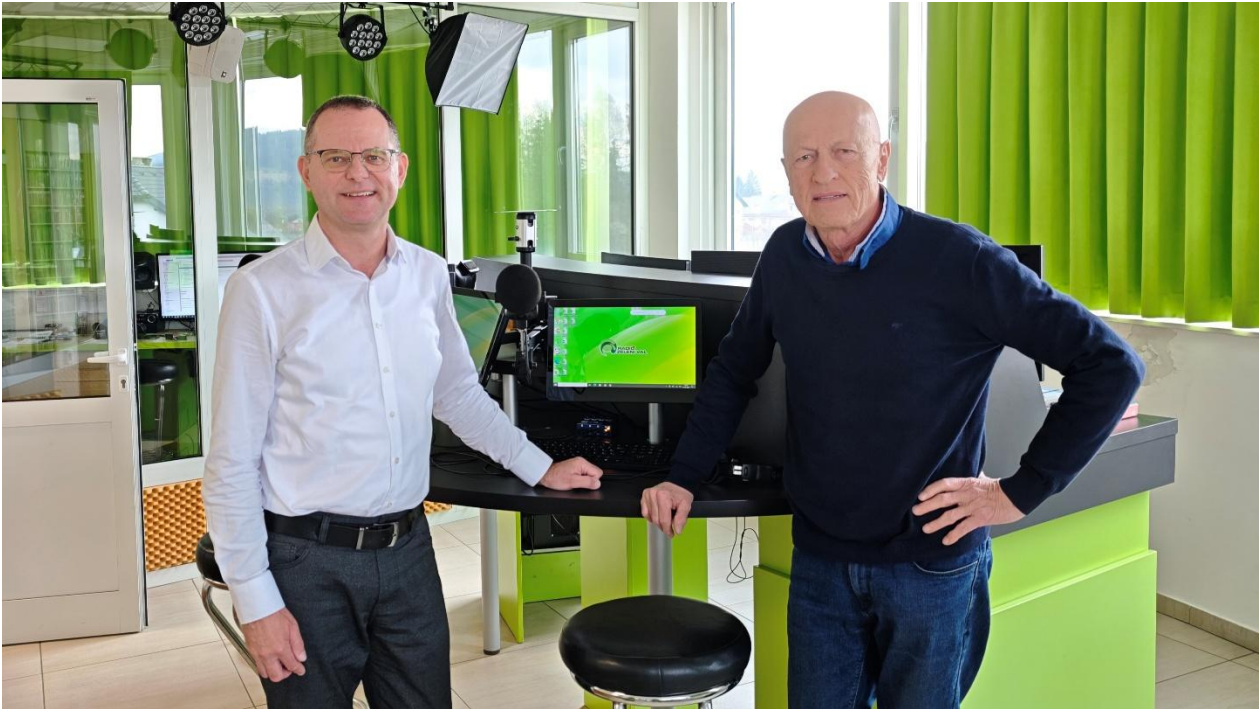
Materinska ljubezen ne potrebuje zvoka, da bi bila slišana

Foto: Prisluhnimo tišini

Materinski dan je priložnost, da se spomnimo na mame in na vse, kar naredijo za svoje otroke. V tokratni oddaji bomo spoznali zgodbi **gluhih mamic**, ki materinstvo živita s pogledi, dotiki in bližino. **Melanie Kapitan** in **Andreja Kanalec** razkrivata svoje izkušnje nosečnosti, poroda in vsakdanjega življenja z otroki ter dokazujeta, da materinska ljubezen ne potrebuje zvoka, da bi bila slišana.

Oddaja Prisluhnimo tišini bo na **sporedu v sredo, 25. marca 2026, ob 15.40 uri na TV SLO 1.**

DAR SLUHA NI PODARJEN ZA VSE ČASE Borut Pogačnik

Franci Urankar in voditelj oddaje Borut Pogačnik

Foto: Radio Zeleni val

Če smo v naših dosedanjih oddajah govorili o **problematiki gluhih in naglušnih v naši državi** ter opozarjali na vse tiste ponudnike, ki ponujajo zgrešene rešitve, pa je v oddaji **Odperta dlan** v sredo, **11. marca 2026**, direktor podjetja **Audio BM Franci Urankar**, podal tako izčrpno informacijo o **sodobnih rešitvah sluha**, ki je do sedaj, vsaj poslušalci radia, niso še slišali.

Obstaja namreč pet korakov k skoraj popolnemu izboljšanju sluha, ki ga izvajajo v 16. centrih širom po Sloveniji.

V **prvem koraku** si vsi tisti, ki nekoliko slabše slišijo, morajo priznati, da imajo naglušnost in da potrebujejo pomoč. V tem primeru jim v omenjenih centrih brezplačno z audio metrom izmerijo ostanek sluha ter so pozorni tudi na fiziološke spremembe v ušesih, ki so včasih tudi vzrok naglušnosti. Po obisku svojega lečečega zdravnika, pa jih ta napoti k specialistu za ORL ter se s podatki potem oglasio pri Audio BM.

Drugi korak obsega privajanje na slušni aparat in zavezo, da bom imel do tega pozitiven odnos, kjer in ker so potrebna večkratna testiranja, dokler se v procesu privajanja, možgani ne usposobijo na zvoke in ropot iz okolice.

Tretji korak je učenje s spoznavanjem sluha in slušnih aparatov ter določitev ciljev, kar predstavlja poleg vztrajnosti, že naslednja dva koraka, to je četrtega in petega.

Odkrili smo tudi zanimiv fenomen, če se ne pogovarjamo z ljudmi, praktično zakrnijo naše povezave med ušesom in možgani, kjer je tudi **center za sluh**. Obenem pa je to tudi velikokrat vzrok za dementnost, kar številni strokovnjaki ugotavljajo v sedanjem času. Sociološka razsežnost komunikacije je torej tudi povezana s sluhom.

Teško je opisati vse razsežnosti zvoka in našega poslušanja teh zvokov. Najboljša pot je kar preko brezplačne številke 080 80 58.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/odprta-dlan-franci-urankar>

HALO, ZIFS...?

Poberki iz dežurne svetovalne službe

Pokličite nas na 041 381 679, vse dni v tednu med 8.00 in 21.00 uro ali povprašajte na info@zifs.si.

Dežurna svetovalna služba Združenja Invalidov – Foruma Slovenije deluje neprekinjeno vse dni že od 16. marca 2020 naprej in je v tem času pomagala že več kot tisoč ljudem.

Poberek iz dežurne svetovalne službe:

- Jože L. opozarja, da je vse lepo in prav, da si prizadevamo za zmanjšanje ogljikovega dvokisa, da pa nikjer ni podatka, koliko tega je nastalo v štirih letih vojne med Ukrajino in Rusijo?

Pozanimali smo se in dobili podatke, da gre kar za 300 milijonov ton v teh štirih letih. Vprašanje pa je, če številka še ni višja, saj je bilo tudi veliko število požarov stavb, gozdov in polj. Kar pa zadeva **invalidne**, mrtve vojake in civiliste, pa je ocena, da gre za več kot 2 milijona oseb! Ne smemo pa pozabiti, da vojna še kar traja in da je zdaj vzniknilo novo vojno žarišče na Srednjem vzhodu, kar mnogi smatrajo že za začetek Tretje svetovne vojne. Spomniti se moramo tudi preroških besed papeža Frančiška, ki je takšno možnost omenjal že v času svojega pontifikata. Med drugim je bil tudi odličen analitik politične arhitekture sveta.

Kot vse kaže, gre za novo politiko. Politiko nesožitja med narodi, ki nas lahko celo izniči kot človeštvo, še preden nas zastrupi ogljikov dvokis in drugi plini ter kemikalije. Kot v rusko-ukrajinski vojni, tudi v vseh vojnah, niso te zanetili mali ljudje, ki se pehajo za vsakdanji kruh, ampak izključno politiki.

Spominjam se besed profesorja Zdenka Roterja z nekega predavanja na takratnem FSPN, ko je že 1982 opozoril na največje klanje, ki se bo zgodilo prav v Bosni in Hercegovini po razpadu skupne države. In se je res. Praktično čez 10 let... Le da tega, leta 1982, ni nihče verjel. Trije narodi in tri veroizpovedi, so živele in živeli v sožitju, potem pa so prišli politiki, ki so nahujskali vse proti vsem. »**Piromani miru**«, bi jih sam osebno poimenoval, ker je mir vedno in povsod, lahko vnetljiv element!

IMELI SMO LJUDI...

DR. ALOJZ IHAN

Borut Pogačnik

Dr. Alojz Ihan

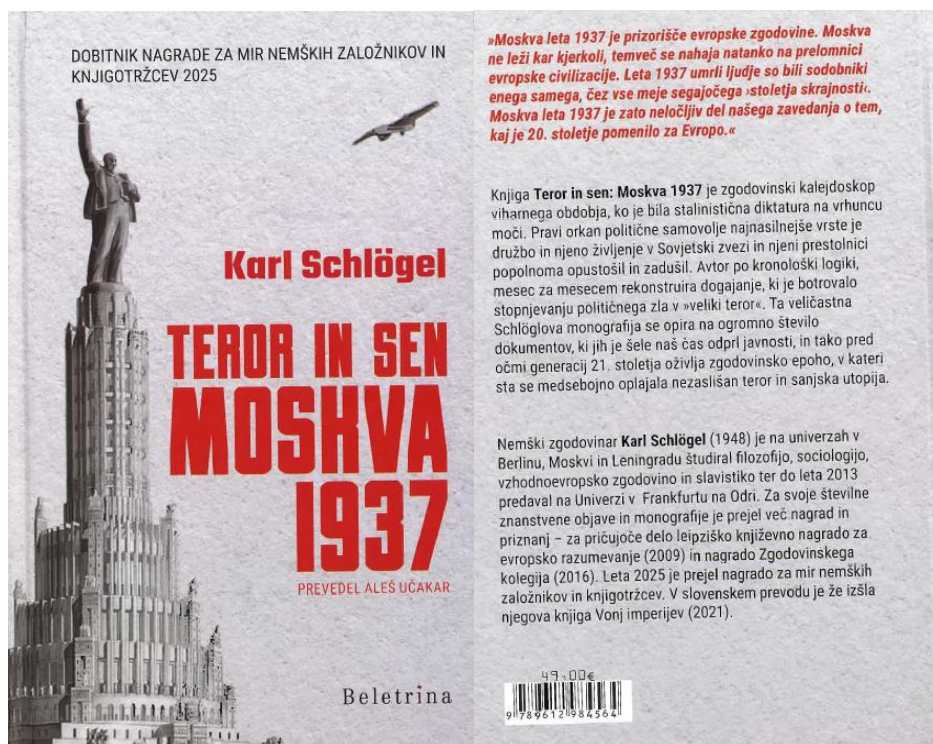
Foto: zajem zaslona rtvslo.si

Z enim stavkom bi ga lahko označili: odličen imunolog, pisatelj, pesnik in publicist. Še v petek, 6. marca, smo v Delu lahko prebrali njegovo zadnjo kolumno z naslovom **Zdravstvo, krhko kot človeška ribica**, kjer podaja podrobno analizo slovenskega (zlasti) javnega zdravstva, problematiko čakalnih vrst ter (ne)funkcioniranje Zavoda za zdravstveno zavarovanje ter kdo postavlja direktorje zdravstvenih ustanov in zakaj ti sploh nimajo potrebnih pristojnosti?

Vsakokratna politika obljublja spremembe, ki jih čakamo že 30 let, a teh ni in ni. Zastavljena vprašanja odpirajo številne sume, da bi utegnile imeti pri tem velik vpliv struje, ki jih ni videti na omizjih in soočenjih prav vseh TV postaj...

Nasveti **dr. Alojza Ihana**, so nam bila v veliko oporo marca 2020, ko smo v **Združenju invalidov - Forumu Slovenije** ustanovili Dežurno psihosocialno službo za pomoč in oporo ranljivim skupinam v času covid 19. Nekoliko starejšim pa je ostala v spominu tudi oddaja Odprta dlan koncem 90-ih, ko je bilo to še na Radiu Glas Ljubljana ob petkih zvečer med 21. in 22. uro. Alojz Ihan je nastopil tik pred 8. februarjem, ko smo predstavili tudi njegovo literarno ustvarjanje. Že ko je prišel v studio, mi je najprej povedal: »Veste zgovoren pa nisem kaj preveč.« A se je dogodilo, da je bil odličen tudi v tem in oddaja je požela veliko dobrih odmevov. Kot sicer tudi njegove kolumne, polne zdravega človeškega razuma, ki ne more dojeti številnih hvalnic norosti, ki prihajajo s strani politike, ki bi rada urejala vse, da bi na koncu ne uredila nič!

KNJIGE VABIJO V SENCI TERORJA Borut Pogačnik

Založba Beletrina, strani 908, 49,00 eur

Foto: ZIFS

Pred 18. leti so v Münchnu izdali obširno delo znanega nemškega zgodovinarja **Karla Schlögl**a, ki je zanj prejel kar veliko priznanj in nagrad. **Knjiga Teror in sen Moskva 1937**, v prevodu **Aleša Učakarja**, nas v obširni, a poljudni študiji tega kritičnega sovjetskega obdobja, seznanja z najhujšimi zločini tistega časa, ko so bili tudi povsem nedolžni in včerajšnji heroji revolucije **obsojeni na smrt**. Odstira nam tančico nad zloglasnimi procesi, ki so se praktično odvijali že od začetka nastopa na oblasti J. V. Stalina in so dosegli svoj vrh prav v letu 1937.

V množičnih grobovih takoimenovane **Komunarke**, so bili pokopani legendarni poveljniki Rdeče armade in Rdeče mornarice, kakor tudi druge pomembne osebnosti, da bi se izpolnil rek, kako revolucija »žre svoje otroke«. Še danes ni povsem jasno ali je bil J. V. Stalin psihotični bolnik ali pa samo posebljeno Zlo.

Karl Schlögel brez kančka ideologije opisuje, **kako malo je bilo takrat vredno človeško življenje**. Povezuje pa Moskvo tistega časa tudi z delom **Mihaila Bulgakova**, ki je v svojem romanu **Mojster in Margareta**, podal vpogled v takratno

Sovjetsko Moskvo, kar je bilo verjetno zelo tvegano početje. Po romanu so posneli v tujini tudi film in zanimivo je, da je M. Bulgakov ostal celo živ, saj je umrl leta 1940 za posledicami ledvične bolezni.

V obširnem delu in navedbi več tisočih pomembnih ruskih in neruskih imen – žrtev ali obravnavanih v procesih, pa ne zasledimo takratnega generalnega sekretarja komunistične partije Jugoslavije Milana Gorkića in tudi ne Josipa Broza Tita, ki je bil tisti čas v Moskvi. Kot je znano je bil M. Gorkić prav tako proglašen za sovražnika komunizma in pogubljen. Hannah Arendt bi vse to verjetno označila kot banalnost zla, saj je imela prefinjen občutek za zločine 20. stoletja, kot v primeru Adolfa Eichmanna.

Ob izidu knjige mi je direktor Beletrine Mitja Čander dejal, da očitno tam Gorkić in Tito nista navedena, ker sta bila izpod radarja NKVD-ja...?

DOSTOPNI SLEPIM

Novinarska konferenca projekt Turizem in muzeji za vse Foto: Partnerji projekta

Projekt **Turizem in muzeji za vse** soustvarjajo **Kobariški muzej**, **Javni zavod za turizem Dolina Soče** in **Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica**. Gre za pionirski projekt na področju zagotavljanja univerzalne dostopnosti v Posočju, s katerim želimo izboljšati kakovost življenja ranljivih skupin, socialne storitve zanje in njihovo socialno vključenost, saj slabo dostopnost oziroma nedostopnost javne infrastrukture in prešibko vključenost ranljivih skupin prepoznava tudi strategija lokalnega razvoja območja LAS Dolina Soče.

Skupna vrednost projekta, ki traja od 3. 7. 2025 do 31. 12. 2026, je 115.351,75 EUR. Projekt sofinancira Evropska unija iz **Evropskega sklada za regionalni razvoj**.

Dostopna dediščina in turizem za vse

Celostno urejanje dostopnosti prinaša dodano vrednost območju in pomembno prispeva k večji vključenosti vseh prebivalcev in potencialnih novih obiskovalcev (turistov) ter odpravlja diskriminacijo zaradi oviranosti posameznih skupin prebivalstva. Glavni cilji projekta so povečati dostopnost kulturnozgodovinskih znamenitosti, kot sta Kobariški muzej in muzej na prostem Kolovrat za ranljive skupine, poseben poudarek je namenjen ozaveščanju in izobraževanju turističnih delavcev in ponudnikov, v okviru projekta bo izdan priročnik z izobraževalno vsebino o življenju s slepoto ali slabovidnostjo, oblikovane bodo smernice za dostopni turizem v Dolini Soče. Namen je spodbuditi ponudnike drugih storitev in ustanov, da izboljšajo dostopnost ter opolnomočijo ranljive skupine za pridobivanje novih znanj in izkušenj. **Projekt tako prispeva k enakopravnemu dostopu do kulturne dediščine in turizma – za vse.** (vir: Kobariški muzej, Javni zavod za turizem Dolina Soče in Medobčinsko društvo slepih in slabovidnih Nova Gorica)

RAZSTAVA: DELO IN SRCE ZA DUŠO IN DOM

Nika Pajek

Na odprtju razstave Delo in srce za dušo in dom

Foto: ZDSSS

Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne in ZDSSS z veseljem sporočata, da je **13. marca 2026** potekalo odprtje razstave »**Delo in srce za dušo in dom**«, ki bo v naši galeriji na ogled do **sredine aprila 2026** v Knjižnici slepih in slabovidnih Minke Skaberne. Razstavo je pripravil umetnik in ustvarjalec **Andrej Mrak**, ki skozi svoje delo združuje lepoto lesenih izdelkov z globokim osebnim in duhovnim sporočilom.

Na razstavi si lahko ogledate **unikatne lesene izdelke in fotografije**, izdelane iz topolove vezane plošče. Njegovi izdelki navdušujejo s svojo natančnostjo, toplino in ustvarjalnostjo – prav zato jih avtor poimenuje kar **čudeži iz lesa**. Vzemite si čas in pridite pogledat **Mrakove čudeže** – kjer se srečajo delo, srce in občutek doma.

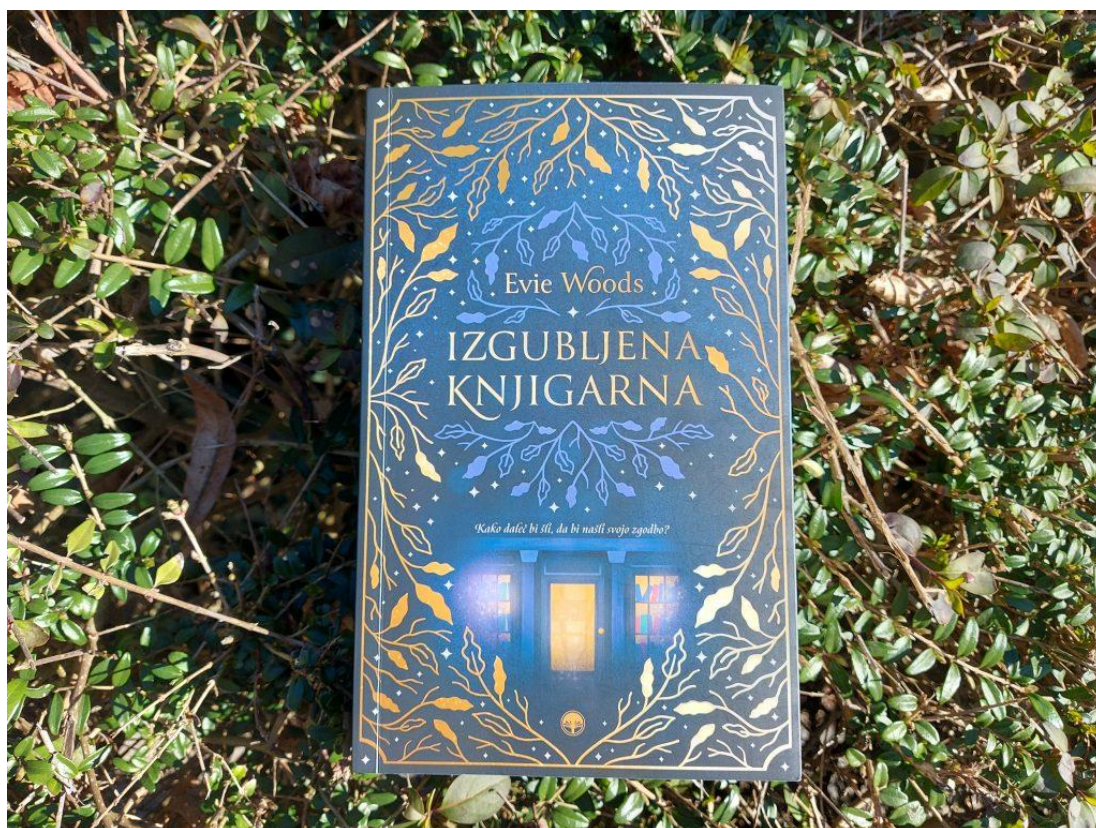
Plakat je bil oblikovan s pomočjo umetne inteligence

Foto: arhiv ZDSSS

Opis plakata

Plakat ima videz lesa v rjavi barvi kot ozadje. Na njem so napisi v svetlejši, krem barvi, ki dajejo vtis, da so izrezani iz lesa. Na vrhu je velik naslov: »Delo in srce za dušo in dom«. Med besedama »dušo« in »dom« sta majhni ikoni hiše in srca, ki se dotikata. Pod naslovom je besedilo: »Odprtje razstave: 13. 3. 2026 ob 17:00«, napisano z nekoliko manjšo pisavo. Na dnu plakata je navedeno mesto dogodka: »Knjižnica slepih in slabovidnih Minke Skaberne«. Celotna zasnova plakata daje občutek topline in domačnosti, poudarek je na povezavi med delom, srcem in domom.

KNJIŽNA NOVOST
KO ČAROBNOST PRODRE V BRALČEVO DUŠO
Katarina Lukešević

Založba Primus, strani 420, 34,00 eur

Foto: Katarina Lukešević

Kako daleč bi šli, da bi našli svojo zgodbo? Vabljuje besede na naslovnici knjige **izgubljena knjigarna**, v prevodu **Eve Žerjav**, ki je izšla pri **Založbi Primus**, nagovarjajo bralce, da se spustijo v svet raziskovanja izginjajoče knjigarne, ki naj bi se še vedno nahajala na Dublinski ulici.

Na 420 straneh dolgi in prav nič dolgočasni pustolovščini, je irska pisateljica Evie Gaughan, ki piše pod psevdonimom **Evie Woods**, spletna brezčasno zgodbo zgrajeno na ljubezni do knjig in v dveh časovnih obdobjih, katere glavni junaki so Opaline, Martha in Henry. V začetku 20. stoletja je **Opaline**, zaradi dogovorjene poroke z moškim, ki ga ni ljubila, zbežala v Pariz. Ljubezen do branja, iskanja redkih knjig in rokopisov, jo je pripeljala do prve zaposlitve, v takrat zelo znani knjigarni Shakespeare and Company pri Sylvii Beach, kjer je spoznala dva znana pisatelja, Jamesa Joycea in Ernesta Hemingwaya.

Kljub vsemu, bratu Lyndonu, vojnemu veteranu, ki je bil ranjen v prvi svetovni vojni, uspe odkriti, kje se skriva njegova sestra. Opaline, ki je bila nenavadna ženska za tisti čas, ponovno pobegne bratu, ki jo želi prodati drugemu moškemu. Tokrat jo je pot vodila v Dublin, kjer je, pod lažnim imenom gospa Gray, odprla knjigarno in tako tudi našla **neobjavljen rokopis Emily Brontë**.

V današnjem Dublinu, se po naključju, srečata izgubljeni duši Martha in Henry. **Martha** je zbežala od nasilnega moža in se zaposlila kot gospodinjska pomočnica pri Madame Bowden, ki bi jo lahko poimenovali tudi kot skrivnostno osebo. Med prebiranjem knjige se sprašuješ, kdo je v resnici Madame Bowden in kaj skriva?

V Dublinu se znajde tudi **Henry**, doktorski študent, ki obsedeno išče izgubljeno knjigarno in neobjavljeni rokopis Emily Brontë. Oba povezuje izginula knjigarna, ki bi se morala nahajati poleg hiše Madame Bowden. Jima je uspelo odkriti in vstopiti v izgubljeno knjigarno?

ŠPORTNIKI SO SE VRNILI Drago Perko

Sprejem za Jerneja Slivnika in Tabeo Dolžan

Foto: Sportida

Po zaključku letošnjih **zimskih paralimpijskih iger v Cortini**, ki so se končale v nedeljo, so v ponedeljek na Jesenicah pripravili sprejem za slovenska udeleženca največjega tekmovanja za športnike invalide. Zbrane so nagovorili županja Kranjske Gore Henrika Zupan, župan Občine Jesenice mag. Peter Bohinec, predsednik Zveze ŠIS-SPK Damijan Lazar, vodja odprave Roman Jakič ter vodja regijske pisarne OKS-ZŠZ Brane Jeršin. Navzoče je pozdravila tudi olimpijka Alenka Dolžan.

Slovenske barve sta na igrah zastopala **Tabea Dolžan** in **Jernej Slivnik**, ki sta poudarila zadovoljstvo z nastopi, hkrati pa pogled že usmerjata v prihodnje izzive. Na večini prejšnjih zimskih iger je Slovenijo v alpskem smučanju zastopal le en tekmovalac. To vlogo je na igrah 2018 in 2022 opravljal Slivnik, letos pa je prvič dobil družbo, saj je Dolžanova debitirala na paralimpijskih igrah. Dolžanova je osvojila **11. mesto na desetkilometrski razdalji** in **17. mesto v sprintu**. Najboljšo slovensko uvrstitev je dosegel Slivnik z **devetim mestom v veleslalomu**, kar je tudi najboljši slovenski rezultat na zimskih paralimpijskih igrah v času samostojne države. Nastopil je še v superveleslalomu, kjer je zasedel **18. mesto**.

SOOČENJE POLITIČNIH STRANK O KLJUČNIH VPRAŠANJIH INVALIDOV Gašper Oblak

V torek, 17. marca, je v organizaciji **Nacionalnega sveta invalidskih organizacij Slovenije (NSIOS)** potekalo **soočenje predstavnikov političnih strank in predstavnikov invalidskih organizacij**, namenjeno razpravi o vprašanjih, ki neposredno vplivajo na življenje več kot sto tisoč ljudi. Razprava je osvetlila ključne izzive na področjih dolgotrajne oskrbe, osebne asistencije, dostopnosti ter čakalnih vrst v zdravstvu.

Dogodek je združil predstavnike politike, civilne družbe in širše javnosti z namenom iskanja konkretnih rešitev za izboljšanje kakovosti življenja invalidov, starejših ter kroničnih bolnikov. Tu ne gre zgolj za politične teme, temveč za temeljne človekove pravice, dostojanstvo, enake možnosti in upoštevanje Konvencije.

Na soočenju so **sodelovali kandidati političnih strank za državnozborske volitve**: Štefan Kušar – Demokrati Anžeta Logarja, Tereza Novak – Gibanje Svoboda, Dan Juvan – Levica in Vesna, Miha Kordiš – Mi socialisti!, Davorin Kopše – Slovenska demokratska stranka, Mojca Šetinc Pašek – Socialni demokrati, Ratko Stojiljković – Pirati in Jože Lenart - Stranka generacij in Zeleni Slovenije.

Iz Državljskega gibanja Resni.ca in skupne liste Nova Slovenija, Slovenska ljudska stranka ter Fokus Marka Lotriča pa je NSIOS prejel opravičilo, da primerne kandidata ne morejo zagotoviti.

Dostopnost

Udeleženci so razpravljali o **zagotavljanju dostopnosti javnih stavb, prevozov, storitev in digitalni dostopnosti** ter o odgovornosti države in občin, da **dostopnost postane dejanska** in ne zgolj formalna. Izpostavljena je bila problematika, da je bil rok 15-ih let več kot dovolj za prilagoditev ter da se inšpekcijski nadzor še ne izvaja. Državni Sekretar Dan Juvan iz stranke Levica ter Mojca Šetinc Pašek iz Socialnih demokratov sta poudarila, da so inšpekcijski nadzori potrebni, temveč da izvajanje sprememb zahteva čas, zato se ukrepi ne uresničujejo tako hitro, kot bi si želeli uporabniki storitev. Predstavnik Piratov, Ratko Stojilković se je odzval, da: »Država lahko izvaja nadzor in država mora izvajati strožji nadzor.«

Predsednik stranke Mi, socialisti! Miha Kordiš, je kot težavo izpostavil pomanjkanje politične volje: »Država je tista, ki mora dvigniti rit, imeti voljo in načrt in poskrbeti za to, da se zadeve izvajajo.«

Soočenje političnih strank in invalidskih organizacij

Foto: arhiv NSIOS

Čakalne vrste za kronične bolnike

Razprava je izpostavila **podaljševanje čakalnih dob**, posebej na področju specialističnih ambulant, kjer se dogajajo nedopustne prakse, ko specialist dela samoplačniško in nato istega pacienta hitreje uvrsti v javni sistem. Poleg tega se specialiste zaradi kadrovskih stisk premešča v ambulante internistične medicine in na različna dežurstva, posledično pa specialistične ambulante ostajajo brez specialistov. **Pravočasno specialistično zdravljenje** je za invalide in ostale kronične bolnike zelo pomembno, saj vsak mesec čakanja lahko pomeni trajne posledice. Sogovorniki so se dotaknili vprašanja ločevanja javnega in zasebnega dela zdravnikov in organizacije dela.

Predstavnik Slovenske demokratske stranke, Davorin Kopše je zavzel stališče, da »morata državno in zasebno zdravstvo postati komplementarna /.../«, pravi da so rešitve zelo preproste: »denar mora slediti pacientu in pacient mora imeti dostopno oskrbo kjerkoli so ti resursi. Sem za to, da se uvede zavarovalniška konkurenca, da se lahko vsak zavaruje kjer si želi in na tak način bo lahko pacient izbral zdravnika.«

Mnenju se je pridružil Štefan Kušar: »V Evropski Uniji obstajajo različni sistemi zagotavljanja javnosti storitev na področju zdravstva. Državne sisteme imata na primer: Španija in Velika Britanija. To pa za kar se je vlada v aktualnem mandatu odločila. /.../ Poznamo javne zdravstvene sisteme, kjer imate večje število zavarovalnic in tudi zasebniki izvajajo na podlagi državnih koncesij zdravstvene storitve.«

Tereza Novak iz Gibanja Svoboda je poudarila, da »je ravno takšno razmišljanje pripeljalo v to situacijo v kateri smo sedaj. /../ V našem javnem zdravstvenem sistemu že delujejo zasebniki in to so koncesionarji. /.../ Moramo imeti regulirano zdravstvo, katerega cilj je zdravje ljudi, ne pa dobiček, ker to preprosto ne gre skupaj.«

Miha Kordiš je sklenil: »Ko zaustavimo privatizacijo čakalnih vrst le več ne bodo tako dolge oziroma bodo šle v meje normale.«

Dolgotrajna oskrba in osebna asistenca

Ena osrednjih tem je bila **neskladnost med sistemom dolgotrajne oskrbe in osebne asistenc**, zlasti za osebe, ki potrebujejo osebno asistenco na novo po 65. letu starosti. Udeleženci so razpravljali o obsegu ur pomoči, dostopnosti pravic, razmerju med institucionalnim varstvom in oskrbo na domu. Večina kandidatov se je strinjala, da bo potrebno v novem mandatu najti sinergijo med dolgotrajno oskrbo in osebno asistenco.

Sklep

Na NSIOS poudarjam, da za invalide in kronične bolnike, obravnavani sistemi niso vprašanje političnih preferenc, temveč vsakodnevnega preživetja, varnosti in dostojanstva. Soočenje je volivcem ponudilo vpogled v stališča političnih strank, odločevalcem pa jasen signal o nujnosti konkretnih in izvedljivih ukrepov. Z razpravo se odpira prostor za nadaljnje sodelovanje med politiko in civilno družbo z jasnim ciljem – ustvariti vključujočo družbo, ki skrbi za najranljivejše in zagotavlja enake možnosti za vse.

PREDSTAVITEV POSEBNIH SOCIALNIH PROGRAMOV SLOVENSКИH INVALIDOV **Borut Pogačnik**

Borut Sever

Foto: B.P. – ZIFS 2026

V oddaji **Odprta dlan** v sredo, **18. marca 2026**, je **Borut Sever**, direktor **Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij** predstavil delo fundacije in še posebej poudaril pomen številnih socialnih programov, ki jih izvajajo invalidske organizacije. Povedal pa je tudi, kako pomembne so humanitarne organizacije in njihovi programi, ki so namenjeni bolnikom. Gre za skupaj, kar **700 programov**. Omenil je tudi jutrišnjo predstavitev v Narodni galeriji ter pomen **Geodetskega inštituta Slovenije**, ki se že leta trudi za **odpravo arhitekturnih ovir po vsej Sloveniji**. Poudaril je tudi pomen tistih organizacij, ki so dostopne vse dni v letu za svoje člane, čeprav je takšnih še vedno premalo. Zavedati pa se je potrebno, da so organizacije dolžne delovati tudi za vse tiste invalide, ki morda niso njihovi člani, ampak potrebujejo pomoč. To določa **Zakon o invalidskih organizacijah**, ki je bil prejet pred leti.

Zanimivi oddaji lahko prisluhnete v arhivu Radia Zeleni val: <https://soundcloud.com/radiozelenival/tracks>

OMOGOČANJE MULTIMODALNE MOBILNOSTI OSEB Z RAZLIČNIMI OVIRANOSTMI

**multimodalna
mobilnost**
funkcionalno oviranih oseb

VABILO NA JAVNO PREDSTAVITEV PROJEKTA

OMOGOČANJE MULTIMODALNE MOBILNOSTI OSEB Z RAZLIČNIMI OVIRANOSTMI

Četrtek, 19. marec 2026, ob 11. uri, Zlata dvorana Narodne galerije,
Cankarjeva cesta 20, Ljubljana

Vabljeni na javno predstavitev projekta

Foto: Geodetski inštitut Slovenije

Vljudno vabljeni na letno predstavitev rezultatov projekta **Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi**, ki bo v četrtek, **19. marca 2026, ob 11. uri** v **Zlati dvorani Narodne galerije** v Ljubljani. Zbrane bo uvodoma nagovoril mag. **Bojan Kumer**, minister za okolje, podnebje in energijo. Na dogodku bosta spregovorila tudi varuhinja človekovih pravic dr. **Simona Drenik Bavdek** ter direktor Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij (FIHO) **Borut Sever**.

O rezultatih projekta, njegovem razvoju in nadaljnjih ambicijah bo spregovoril vodja projekta na Geodetskem inštitutu Slovenije mag. **Roman Rener**.

Projekt **Omogočanje multimodalne mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi** je eden ključnih nacionalnih projektov na področju izboljšanja dostopnosti in mobilnosti oseb z različnimi oviranostmi ter drugih ranljivih skupin. Poteka že vrsto let, izvaja ga **Geodetski inštitut Slovenije** (GI), vodi in financira pa ga **Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo** (MOPE). Vodja projekta na ministrstvu je **Vojmir Drašler**. Kot partner projekta na področju digitalne dostopnosti sodeluje Beletrina, pomembno vlogo pa imajo tudi invalidske organizacije in občine.

V projekt je trenutno vključenih 129 slovenskih občin, ki skupaj predstavljajo več kot 70% prebivalstva Slovenije. Projekt tako pomembno prispeva k razvoju bolj dostopnega okolja, izboljšanju mobilnosti in večji socialni vključenosti oseb z različnimi oviranostmi.

Poseben del dogodka bo namenjen predstavitvi učinkov projekta z **vidika uporabnikov**. Svoje izkušnje in pogled na razvoj dostopnosti bodo predstavili:

- **Antun Smerdel**, mentor za analize digitalne dostopnosti za slepe in slabovidne uporabnike,
- **Anton Petrič**, strokovni delavec Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije,
- **Aljoša Škaper**, zajemalec terenskih podatkov fizične dostopnosti pri projektu

Dosežke projekta na lokalni ravni bosta predstavila tudi **predstavnika občin**, županja občine Domžale, mag. Renata Kosec ter župan občine Vipava, g. Anton Lavrenčič, ki aktivno sodelujeta v projektu. Dogodek bo povezovala **Carmen L. Oven**, zagotovljeno bo tudi **tolmačenje v slovenski znakovni jezik**. Uradnem delu dogodka sledi **neformalno druženje** s pogostitvijo. Gostitelj dogodka je **Geodetski inštitut Slovenije**. (vir: **Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo**, **Geodetski inštitut Slovenije** in **Beletrina**)

ZGODNJE VABILO NA 20. MEDNARODNI FESTIVAL IGRAJ SE Z MANO

20. FESTIVAL »IGRAJ SE Z MANO«

Vabljeni na inkluzivni 20. Mednarodni festival »Igraj se z mano«
26. – 30. maj 2026 – Kongresni trg & park Zvezda, Ljubljana

Festival bo potekal na Kongresnem trgu in v parku Zvezda v Ljubljani

Foto: Igraj se z mano

Vabimo vas, da se nam tudi letos pridružite kot soustvarjalci **Mednarodnega festivala »Igraj se z mano«**, ki letos praznuje že **20 let povezovanja, ustvarjalnosti in igre**. Festival bo potekal na **Kongresnem trgu in v parku Zvezda v Ljubljani od torka, 26. maja, do sobote, 30. maja 2026**, vsak dan **med 9.00 in 13.00**. Del festivalskega dogajanja boste lahko spremljali tudi na naših spletnih in socialnih omrežjih v okviru virtualnega festivala.

Vsako leto festival soustvarjate vrtci, šole, zavodi, društva, organizacije in posamezniki, ki s svojim znanjem, energijo in talenti prispevate k raznolikemu in živahnemu programu. K sodelovanju vas vabimo v različnih vlogah:

IZVAJALCI DELAVNIC - za udeležence lahko pripravite gibalno, športno, ustvarjalno ali drugo delavnico po navdihu,

NASTOPAJOČI NA JANZOVEM IN ANIČINEM ODRU - velik oder lahko napolnite z glasbenimi, plesnimi, pevskimi in gledališkimi nastopi,

UDELEŽENCI (za udeležbo ni prijav - samo pridite) - festival obiščete ali pripeljete skupino otrok, družino, prijatelje, si ogledate nastope ter se udeležite pestrih delavnic.

Prijavite se lahko s svojim nastopom, predstavo, delavnico, animacijskim programom ali katerokoli drugo dejavnostjo, s katero bi želeli obogatiti festivalsko dogajanje. Festival »Igraj se z mano« že vrsto let spodbuja **vključevanje oseb s posebnimi potrebami v širšo družbo** ter ustvarja prostor srečevanja, sodelovanja in skupnega ustvarjanja. Z vašo udeležbo boste prispevali k oblikovanju **odprte, strpne in vključujoče družbe**, v kateri ima vsak priložnost sodelovati. **Veseli bomo, če boste del letošnjega festivala tudi vi.**

Prijavnice so dostopne na **tej povezavi: <https://igrajsezmano.eu/prijavnice/>**. Rok za prijavo na festival je torek, 5. maj 2026. (vir: ekipa Igraj se z mano)

ČETRTEK, 28. 5.
2026 OB 19.30

KONCERT IGRAJ

- Orkester GŠ Franca Šturma
- Nina Pušlar
- Zlatko
- Pevski zbor CJL
- Boštjan Gombač
- Jan Lah
- Skupina Naša hiša
- Zmagovalci glasbenega natečaja »IGRAJ«

Dva večerna koncerta

ZAKLJUČNI KONCERT

- Policijski orkester
- Alenka Godec
- Zlatko
- Berklee Alumni Ansamble
- Timotej Kotnik
- Aliya Cycon
- Yarub Smarait
- Mayssa Karaa

SOBOTA, 30. 5.
2026 OB 21.00

Foto: Igraj se z mano

DOSTOPNA KULTURNA IZKUŠNJA ZA OSEBE Z GLUHOSLEPOTO

Mateja Kovačič Šubic

Kulturni obisk Narodnega muzeja Slovenije

Foto: Združenje DLAN

V okviru projekta **Dlan bere 2**, ki ga financira **Ministrstvo za kulturo**, smo organizirali kulturni obisk Narodnega muzeja Slovenije.

Pred vodenim ogledom, ki ga je za uporabnike **Združenje gluhoslepih Slovenije DLAN** pripravila kustosinja **Tea Černe**, so si udeleženci ogledali **kip Janeza Vajkarda Valvasorja**, postavljenega na **Muzejski ploščadi pred muzejem**. Ob tem so osvežili znanje s pretekle delavnice, na kateri smo spregovorili o njegovem pomembnem prispevku k razvoju slovenske kulture in dediščine.

Sledil je vodeni ogled muzeja, kjer nas je kustosinja popeljala v **čas zgodnjega razvoja človeštva**, v obdobje starih Egipčanov in Rimljanov ter predstavila njihov način življenja. V muzeju so obisk prilagodili **osebam z gluhoslepoto** – del razstave je bilo mogoče doživeti taktilno ter ob uporabi drugih čutil, kot je voh.

Udeleženci so tako spoznavali egipčanska božanstva, vonjali dišave, uporabljene pri balzamiranju mumij, ter začimbe in vzorce omak starih Rimljanov ter preko teh zaznav odkrivali njihovo kulinariko. Med ogledom so naleteli tudi na **gradiva v brajci**, ki osebam z gluhoslepoto omogočajo še bolj poglobljeno spoznavanje zgodovine. Posebno doživetje je bilo tudi **pomerjanje oblačil starih Rimljanov**, ki je obisk še dodatno obogatilo.

Kustosinji Tei Černe in Narodnemu muzeju Slovenije se ob tej priložnosti iskreno zahvaljujemo za omogočanje vključujoče kulturne izkušnje osebam z gluhoslepoto. Takšna sodelovanja dokazujejo, da lahko skupaj soustvarjamo okolje, v katerem so informacije in doživetja dostopna vsem.

Sporočevalca izdaja **Združenje invalidov – Forum Slovenije, Linhartova 3, p.p. 3534, 1116 Ljubljana**

Glavni in odgovorni urednik: Borut S. Pogačnik

Tajnica uredništva: Katarina Lukešević

Telefon: 041/381-679; e-naslov: info@zifs.si

Mednarodna standardna serijska številka: ISSN 2630 – 3639

Z odločbo Ministrstva za kulturo z dne 16.12.2020 je elektronski medij »Sporočevalce« v razvidu medijev pod zaporedno številko 2378.

Uredniški odbor sestavljajo: Borut Sever (FIHO), Luka Pavlin (ZDSSS), Boris Horvat Tihi (ZDGNŠ), Anja Pišlar (Zveza Sožitje), Edvard Rednak (ZMS), Drago Perko (Zveza ŠIS – SPK), Staša Pust (Zveza Sonček so.p.), Niko Kostjukovskij (predstavniki bralcev)

Izhajanje revije podpirata Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij in Ministrstvo za kulturo.